

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/36/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111226891
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4111226891.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a členov senátu JUDr. Dušana Harbutu a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: D. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y., K. XXXX/XA, proti odporcovi: I. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y., K. XXXX/XA, zastúpený JUDr. Sylviou Čápekovou, advokátkou so sídlom Lužianky, Počašie 30, o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 17. 05. 2012 č. k. 24P/305/2011-63, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, v časti zročného výživného a v časti náhrady trov konania **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky sumou 40 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky, počnúc dňom 01. 10. 2011. Zročný príspevok na výživu za čas od 01. 10. 2011 do 31. 05. 2012 v sume 320 eur povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 50 eur tak ako bežné výživné, počnúc prvou splátkou v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozhodnutia pod následkom straty výhody splátok. Vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Odporcovi uložil i povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh vo výške 5,76 eura na účet Okresného súdu Nitra do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 72 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, 2 a § 77 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že návrh navrhovateľky je čo do určenia príspevku na výživu rozvedeného manžela dôvodný. Konštatoval, že navrhovateľka v čase rozvodu s odporcom ukončila činnosť opatrovateľky v Rakúsku z dôvodu zabezpečenia osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, pochádzajúceho z jej manželstva s odporcom. Od tej doby je navrhovateľka nezamestnaná, jej mesačný príjem je tvorený prídavkami na dieťa vo výške 22,54 eura mesačne, výživným na maloleté dieťa vo výške 150 eur mesačne a sumou 16,20 eura, dosahovanou na základe dohody a vykonaní pracovnej činnosti. V tejto súvislosti uviedol, že navrhovateľka nemôže bez rozhodnutia súdu vo veci určenia príspevku na výživu rozvedeného manžela požiadať o priznanie dávky v hmotnej núdzi. Vychádzajúc z majetkových a zárobkových pomerov navrhovateľky mal za to, že táto nie je schopná sama sa živiť, nakoľko jej príjmy jej neumožňujú pokryť základné životné potreby. Prihliadajúc na príčiny rozvratu manželstva konštatoval, že miera zavinenia na strane oboch manželov bola rovnaká. Určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela nepovažoval za rozporné s dobrými mravmi, keďže

navrhovateľka užíva dom spolu s maloletým dieťaťom, pochádzajúcim z predmetného manželstva a podľa svojich možností a schopností sa podieľa aj na úhrade nákladov spojených s bývaním v spoločnej nehnuteľnosti. Zdôraznil, že navrhovateľka pracuje a má záujem nájsť si lepšie platenú prácu, avšak jej možnosti uplatniť sa na trhu práce sú čiastočne obmedzené, keďže zabezpečuje starostlivosť o maloleté dieťa sama. Z vyššie uvedených dôvodov preto zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľky sumou 40 eur mesačne od 01. 10. 2011, ktorú sumu považoval za primeranú schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom odporcu. Nakoľko navrhovateľka žiadala príspevok na výživu v sume 200 eur mesačne a súd prvého stupňa zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľky sumou 40 eur mesačne, návrh navrhovateľky vo zvyšnej časti zamietol. Za obdobie od 01. 10. 2011 do 31. 05. 2012 zaviazal odporcu k zaplateniu ročného výživného v sume 320 eur (8 mesiacov x 40 eur), ktorú sumu povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 50 eur mesačne tak ako bežné výživné pod následkom straty výhody splátok. S poukazom na ust. § 2 ods. 2, § 4 ods. 2 písm. e) a § 7 ods. 5 zák. č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch zaviazal odporcu zaplatiť na účet Okresného súdu Nitra pomernú časť súdneho poplatku vo výške 5,76 eura, keďže navrhovateľka je v konaní oslobodená od súdneho poplatku a súd jej návrhu čiastočne vyhovel. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 142 ods. 2 OSP, keď vzhľadom na čiastočný úspech v konaní žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, domáhajúc sa ním jeho zmeny a zamietnutia návrhu navrhovateľky na určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky, prípadne jeho zrušenia a vrátenia vecí súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že súd prvého stupňa nesprávne skutkovo a právne vec posúdil, keď dospel k záveru o dôvodnosti návrhu navrhovateľky. Vytkol súdu prvého stupňa, že sa nezaoberal jeho námietkou o nepreukázaní zákonných predpokladov vzniku nároku na príspevok podľa § 72 ods. 1 Zákona o rodine. Mal za to, že navrhovateľka mala najskôr pred podaním návrhu na súd požiadať ho o poskytnutie príspevku a až v prípade, ak by sa nedohodli, výšku príspevku by na návrh niektorého z nich určil súd. Návrh navrhovateľky preto označil za nedôvodný, nakoľko sa o uplatnenom nároku dozvedel až z návrhu zaslaného mu súdom spolu s termínom pojednávania. Konštatoval, že navrhovateľka taktiež nepreukázala, že je odkázaná svojou výživou na jeho príspevok ako bývalého manžela a úmyselne sa vyhýba pracovným príležitostiam. Navyiac z brigádnickej činnosti dosahuje príjem, z ktorého je objektívne schopná uspokojovať svoje potreby, t. j. sama sa živiť a zaistiť si príjem vlastnou prácou. Vzhľadom na vyjadrenie jej zamestnávateľa K. o tom, že si hľadá ďalšiu pracovnú silu mal za to, že navrhovateľka má možnosť pracovať vo väčšom rozsahu aj u súčasného zamestnávateľa a dosahovať tak vyšší príjem. Tvrdenie navrhovateľky, že si musí prispôbovať pracovný čas, aby mohla zabezpečovať starostlivosť o dieťa označil za nedôvodné. V tejto súvislosti uviedol, že v Topoľčiankach žijú aj jeho rodičia, ktorí sú ochotní pomôcť navrhovateľke so starostlivosťou o dieťa, aby mohla chodiť do práce, pričom navrhovateľka túto pomoc odmieta. Rovnako tak navrhovateľka nepreukázala žiadne zdravotné problémy, ktoré by jej bránili riadne sa zamestnať. Navyiac jej boli z úradu práce ponúknuté voľné pracovné miesta, na ktoré však nereagovala. Tiež uviedol že poskytovanie príspevku by bolo v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko navrhovateľka na neho v čase po rozvode podala trestné oznámenie pre neplnenie si vyživovacej povinnosti voči mal. I. i napriek tomu, že výživné riadne a včas uhradza, pričom prevzatie finančných prostriedkov navrhovateľka zatajila. Navrhovateľka býva v ich spoločnom rodinnom dome spolu s jej priateľom, ktorý žiadnym spôsobom neprispieva na uspokojovanie jej potrieb. Poukázal, že všetky dlhy za trvania manželstva uhrádza sám, pričom ich bezpodielové spoluvlastníctvo nebolo doposiaľ vyporiadané. Mal za to, že súd prvého stupňa nesprávne zhodnotil jeho mesačné výdavky, keď neprihliadol na platenie výživného na mal. I. sumou 150 eur mesačne a ním splácanú celú výšku splátok úveru. Rozhodnutie o trovách konania označil za nesprávne a nezákonné. Navrhovateľka totiž mala v konaní iba čiastočný úspech s tým, že jej úspech bol jedna pätina, pričom jeho úspech bol až štyri pätiny, a teda v konečnom dôsledku jeho úspech v konaní predstavuje tri pätiny.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že odporca má vzhľadom na jeho profesiu väčšie možnosti zárobku, pričom súdom určenú sumu 40 eur mesačne považovala za primeranú jeho finančným možnostiam. Zdôraznila, že ust. § 72 ods. 2 Zákona o rodine síce uprednostňuje vzájomnú dohodu bývalých manželov pred riešením na súde, nezakladá však túto skutočnosť ako právnu povinnosť pod sankciou nedôvodnosti jej návrhu na začatie predmetného konania.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie odporcu na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

Predmetom tohto konania je návrh navrhovateľky, doručený súdu prvého stupňa dňa 09. 09. 2011, ktorým sa domáhala uloženia povinnosti odporcovi prispievať na jej výživu ako rozvedenej manželky sumou 200 eur mesačne počnúc dňom 01. 10. 2011. Preskúmaným rozsudkom súd prvého stupňa návrhu navrhovateľky čiastočne vyhovel, keď odporcovi uložil povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky sumou 40 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky, počnúc dňom 01. 10. 2011. Vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol. Pre absenciu odvolania účastníkov konania v zamietajúcej časti a v časti určenia poplatkovej povinnosti odporcu rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a predmetom odvolacieho konania takto zostala len odporcom odvolaním napadnutá jeho vyhovujúca časť, určenie zročného výživného a na ne nadväzujúci výrok o náhrade trov konania.

Podľa § 72 ods. 1 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Podľa § 72 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

Vyššie citované zákonné ustanovenia zakotvujú povinnosť rozvedeného manžela prispievať na výživu bývalému manželovi, ktorý nie je schopný sám sa živiť. Ide o samostatný nárok s rozdielnym rozsahom a rozdielnymi podmienkami na jeho priznanie, než je to pri nároku na vzájomnú vyživovaciu povinnosť za trvania manželstva. Jednou zo základných hmotnoprávných podmienok, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela je skutočnosť, že jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť. Táto neschopnosť môže vyplývať tak zo subjektívnych, ako i objektívnych skutočností na strane oprávneného na priznanie príspevku. Medzi subjektívne skutočnosti patrí zlý zdravotný stav, žiadna kvalifikácia, prípadne strata kvalifikácie v dôsledku dlhodobej absencie zo zamestnania z dôvodu výkonu osobnej starostlivosti o maloleté dieťa do 3 rokov, resp. staršie dieťa, ak vyžaduje nepretržitú opateru, faktická nemožnosť nájsť si zamestnanie v danom mieste zodpovedajúce jeho fyzickým a duševným schopnostiam a pod. Schopnosť bývalého manžela živiť sa sám sa však neodvodzuje len od jeho reálnych a potencionálnych zárobkových možností, ale aj od jeho majetkových pomerov. Rozvedený manžel má právo na primeranú výživu, ktorú mu povinný poskytuje v závislosti od svojich schopností, možností a majetkových pomerov, pričom za primeranú výživu sa nepovažujú len nevyhnutné náklady na stravovanie, ale aj na uspokojovanie ďalších nevyhnutných potrieb rozvedeného manžela vyplývajúcich z jeho veku, zdravotného stavu, spôsobu života a pod. Pri rozhodovaní o príspevku na výživu rozvedeného manžela je súd povinný prihliadnúť i na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi, pričom hľadisko príčin možno vyvodiť z podmienky požadovaného súladu vyživovacej povinnosti s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine).

V preskúmanej veci súd prvého stupňa, riadiac sa zhora citovanou právnou úpravou a popísanými hľadiskami, pri skúmaní splnenia podmienok pre vznik nároku navrhovateľky na príspevok na výživu rozvedenej manželky i postupoval, v tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver. Nakoľko odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia v odvolaním napadnutých častiach, využíjúc postup podľa § 219 ods. 2 OSP, sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti. Na zdôraznenie správnosti len opätovne podčiarkuje, že rozsudkom Okresného súdu v Nitre zo dňa 29. 07. 2011 č. k. 14C/121/2011-20, právoplatným dňa 29. 07. 2011, bolo manželstvo účastníkov rozvedené a na dobu po rozvode bol mal. I. P., nar. XX. XX. XXXX, pochádzajúci z tohto manželstva zverený do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 150 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky počnúc právoplatnosťou rozsudku. Preukázateľne ani ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu medzi účastníkmi konania ako bývalými manželmi nedošlo k dohode o príspevku odporcu na výživu navrhovateľky.

Navrhovateľka od 06. 06. 2011 doposiaľ je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre po tom, čo z dôvodu osobnej starostlivosti o mal. dieťa v priebehu rozvodového konania ukončila svoju živnostenskú činnosť, ktorú dovtedy dlhodobejšie vykonávala ako opatrovateľka v Rakúsku. Na základe dohody o pracovnej činnosti uzatvorenej s V. K. dňa 19. 08. 2011 na dobu určitú vykonávala do 31. 08. 2012 brigádnickú činnosť ako pomocná čašníčka v rozsahu max. 40 hodín týždenne, kde podľa tvrdenia zamestnávateľa, ktoré v konaní nebolo spochybnené žiadnym relevantným dôkazom, dosahovala priemerný čistý mesačný zárobok vo výške 16,20 eura. Dňa 30. 08. 2012 navrhovateľka opätovne uzatvorila s V. K. dohodu o pracovnej činnosti na dobu neurčitú, podľa ktorej od 31. 08. 2012 vykonáva brigádnickú činnosť ako čašníčka v rozsahu 10 hodín týždenne za odmenu vo výške 2 eur za hodinu. Žiadny iný príjem u navrhovateľky nebol v konaní preukázaný. Pokiaľ ide o odporcu, tento je zamestnaný v Rakúskej republike, kde jeho čistý mesačný príjem činí 1.585,28 eura. Pokiaľ ide o zárobkové a majetkové pomery odporcu, týmito sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí obšírne a dôsledne zaoberal, preto odvolací súd ich duplicitne opakovať nebude a na jeho závery v tomto smere len v podrobnostiach poukazuje. Žiaden z účastníkov konania ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá.

Vychádzajúc z týchto zistení i odvolací súd v zhode s právnym názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že v danej veci sú splnené všetky zákonné predpoklady na určenie príspevku na výživu navrhovateľky ako rozvedenej manželky v intenciách ust. § 72 ods. 1 Zákona o rodine. Navrhovateľka totiž v konaní preukázala, že nie je objektívne schopná sama sa živiť, t. j. z vlastných zdrojov uspokojovať svoje životné potreby. Túto stratila práve z dôvodu výkonu osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, keď v priebehu rozvodového konania po tom, čo sa odporca dovtedy na základe manželskej dohody zabezpečujúci starostlivosť o mal. dieťa zamestnal, ukončila svoju živnostenskú činnosť v Rakúsku a jej možnosť uplatniť sa na trhu práce je v súčasnosti preto značne obmedzená. Je potrebné mať v tejto súvislosti na pamäti, že mal. dieťa navštevuje iba druhú triedu základnej školy, nepochybne tak naďalej vyžaduje osobnú starostlivosť matky v čase voľna a víkendov, ktorá okolnosť bráni navrhovateľke ako osobe žijúcej s dieťaťom osamele, prijať zamestnanie v nočných hodinách a počas víkendov. Nemožno totiž od nej spravodlivo žiadať, aby sa takýmto spôsobom čiastočne vzdala svojich rodičovských práv a povinností. Pokiaľ odporca v odvolaní namietá, že navrhovateľka má možnosť pracovať vo väčšom rozsahu a dosahovať vyšší príjem, ako ten, ktorý deklarovala v konaní, bez ponúknutia dôkazu o tom, je jeho tvrdenie len v rovine hypotetickej. Rovnako tak nedôvodný je jeho poukaz na nesplnenie povinnosti navrhovateľky požiadať ho o príspevok pred podaním návrhu na súd, keďže vyššie citované ust. § 72 ods. 2 Zákona o rodine síce umožňuje, aby sa rozvedení manželia na vzniku povinnosti a výške príspevku dohodli, ide však o riešenie žiaduce a nie zakladajúce zákonnú podmienku pre uplatnenie predmetného nároku, pokiaľ sa tak nestane. Berúc do úvahy i mieru pričinenia účastníkov na rozvrate vzťahov medzi nimi ako manželmi (§ 72 ods. 2 Zákona o rodine), súd prvého stupňa správne uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky, pričom i výšku príspevku stanovil v rozsahu, ktorý plne zohľadňuje schopnosti, možnosti a majetkové pomery odporcu a odzrkadľuje i jeho primeranosť vo vzťahu k navrhovateľke. V tomto smere poukaz odporcu na bývanie navrhovateľky v rodinnom dome postavenom počas ich manželstva, ako i splácanie úverov výlučne odporcom je bez právneho významu, keď tieto otázky môžu byť relevantné len v prípadnom konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva nadobudnutom účastníkmi za trvania ich manželstva. Rovnako tak správne súd prvého stupňa stanovil i výšku zročného príspevku na výživu a podmienky jeho zročnosti postupujúc plne v intenciách § 160 ods. 1 OSP. Záverom odvolací súd poznamenáva, že i rozhodnutie o náhrade trov prvostupňového konania dôvodne sa opiera o ust. § 142 ods. 2 OSP s ohľadom na čiastočný úspech každého z účastníkov v konaní. I keď je potrebné prisvedčiť odporcovi, že vo veci mal väčší úspech ako navrhovateľka s ohľadom na výsledok sporu, pred súdom prvého stupňa návrh na priznanie náhrady trov konania podľa § 151 ods. 1 OSP neučinil, z ktorého dôvodu by mu tieto ani pomerne nemohli byť prisúdené.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, v časti zročného výživného a v časti náhrady trov konania ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, keď súd prvého stupňa vo veci dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože navrhovateľka návrh na priznanie náhrady trov odvolacieho konania nepodala.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerov hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.